

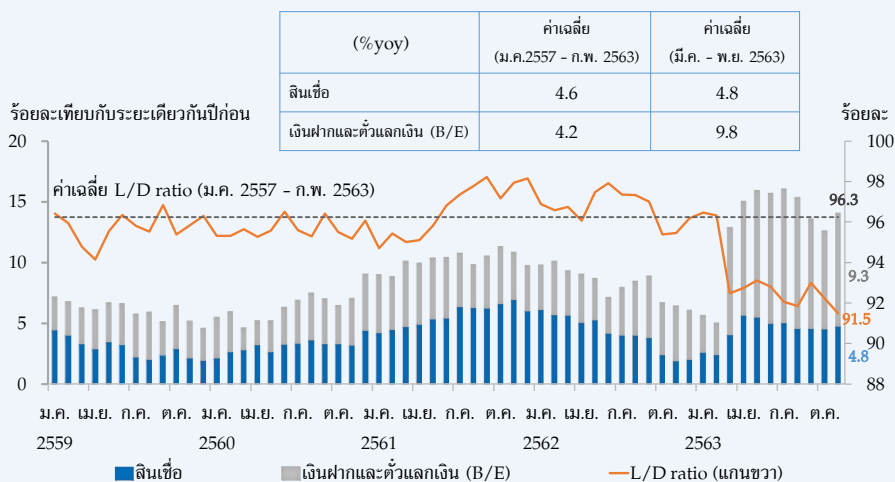
สภาพคล่องในระบบการเงินไทย มีไม่น้อย แต่กระจายไม่พอ

การเร่งกระจายสภาพคล่องไปสู่ภาคธุรกิจและครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของ COVID-19 เป็นประเด็นสำคัญที่คณะกรรมการนโยบายการเงินให้ความสนใจและอภิปรายอย่างกว้างขวางในการประชุมหลายครั้งที่ผ่านมา โดยสภาพคล่องในระบบการเงินไทยมีอยู่สูง อัตราดอกเบี้ยเงินกู้และอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลอยู่ในระดับต่ำเป็นประวัติการณ์ สินเชื่อธุรกิจโดยรวมยังขยายตัวได้ แต่การระดมทุนและการให้สินเชื่อกระจุกตัวในบางกลุ่มธุรกิจโดยเฉพาะธุรกิจขนาดใหญ่ ขณะที่สภาพคล่องยังไม่กระจายไปยังธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจาก COVID-19 สูงในบางกลุ่มและ SMEs เท่าที่ควร ดังนั้น โจทย์สำคัญคือกลไกที่จะช่วยการกระจายสภาพคล่องให้ตรงจุดและทั่วถึงขึ้นมากกว่าการเพิ่มสภาพคล่องในระบบการเงินโดยรวม

สภาพคล่องในระบบการเงินไทยมีอยู่สูงและเพิ่มขึ้นในช่วงที่มีการระบาด

สภาพคล่องในภาพรวมอยู่ในระดับสูง สะท้อนจากเงินฝาก^{13/} และตั๋วแลกเงิน (bill of exchange: B/E) ที่ขยายตัวสูงขึ้น เฉลี่ยร้อยละ 9.8 หลังการระบาดของ COVID-19 เทียบกับค่าเฉลี่ยในช่วงก่อนการระบาดที่ร้อยละ 4.2 (ภาพที่ 1) เงินฝากในระบบธนาคารพาณิชย์ (ธพ.) ที่ขยายตัวสูงในช่วงที่เศรษฐกิจมีความไม่แน่นอนทำให้สัดส่วน Loan to Deposits & B/E (L/D ratio) ของระบบ ธพ. ล่าสุดปรับลดลงมาอยู่ที่ร้อยละ 91.5 ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในช่วงก่อนการระบาดที่ร้อยละ 96.3 (ภาพที่ 1) สะท้อนว่าแม้เงินฝากจะขยายตัวเพิ่มขึ้นแต่สินเชื่อ^{14/} ไม่ได้ขยายตัวสูงตาม ส่วนหนึ่งจากสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ทำให้ ธพ. มีความกังวลต่อความเสี่ยงของลูกหนี้ที่เพิ่มสูงขึ้นในบางภาคธุรกิจ

ภาพที่ 1 อัตราการขยายตัวของเงินฝากและตั๋วแลกเงิน (B/E) สินเชื่อ และ L/D ratio



หมายเหตุ: เงินฝากและสินเชื่อไม่รวมรายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน

L/D ratio คือ Loan to Deposits & B/E ratio

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (ข้อมูล ณ 22 ธันวาคม 2563)

นอกจากนี้ สภาพคล่องที่เพิ่มสูงขึ้นยังสะท้อนจากสินทรัพย์สภาพคล่องของ ธพ. ไทยที่อยู่ในระดับสูง โดยปริมาณสินทรัพย์สภาพคล่อง (High-Quality Liquid Asset: HQLA) อยู่ที่ 4.48 ล้านล้านบาทในเดือนตุลาคม 2563 เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 20 จากสิ้นปี 2562 ทำให้สัดส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องเพื่อรองรับ

^{13/} เงินฝากไม่รวมรายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน

^{14/} สินเชื่อไม่รวมรายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน

สถานการณ์ด้านสภาพคล่องที่อาจรุนแรง (Liquidity Coverage Ratio: LCR) เพิ่มเป็นร้อยละ 190.0 ซึ่งสูงเกือบที่สุดนับตั้งแต่บังคับใช้เกณฑ์ LCR ในปี 2559

สภาพคล่องสูงยังสะท้อนจากต้นทุนทางการเงินที่ต่ำเป็นประวัติการณ์

ต้นทุนการกู้ยืมผ่าน ธพ. และตลาดตราสารหนี้ลดลงต่อเนื่องสู่ระดับต่ำเป็นประวัติการณ์ ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายตั้งแต่ต้นปี 2563 รวม 3 ครั้งจากร้อยละ 1.25 เหลือร้อยละ 0.50 ซึ่งส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยในตลาดเงิน อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของ ธพ. รวมถึงอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลอยู่ในระดับต่ำ และต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในอดีต (ภาพที่ 2) อาทิ อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมแก่ลูกค้ารายใหญ่ ชั้นดี (minimum loan rate: MLR) อยู่ที่ร้อยละ 6.11 อัตราดอกเบี้ยสินเชื่อปล่อยใหม่ของภาคธุรกิจ (new loan rate: NLR) อยู่ที่ร้อยละ 3.63 และอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลไทยอายุ 5 ปี อยู่ที่ร้อยละ 0.66

ภาพที่ 2 เครื่องชี้ต้นทุนทางการเงิน

เครื่องชี้ต้นทุนทางการเงิน (%)	Max	Min	ค่าเฉลี่ย	Pre - COVID 19	ล่าสุด
	(ม.ค. 2553 - ธ.ค. 2563)			(ก.พ. 2563)	(22 ธ.ค. 2563)
Policy rate	3.50	1.25	1.98	1.00	0.50
Government bond yield 5Y	3.93	1.25	2.62	0.88	0.66
Minimum loan rate (MLR) (เฉลี่ย 14 ธพ.)	7.60	6.34	7.01	6.67	6.11
New loan rate (NLR) รวม (เฉลี่ย 14 ธพ.)	5.68	3.68	4.51	3.52	3.63*
< 500 ลบ.	6.20	4.30	5.09	4.13	4.03*
≥ 500 ลบ.	5.11	2.97	3.75	2.94	3.06*
12M fixed deposit rate (เฉลี่ย 14 ธพ.)	3.10	0.97	1.88	1.17	0.69
Savings deposit rate (เฉลี่ย 14 ธพ.)	1.10	0.55	0.74	0.53	0.34

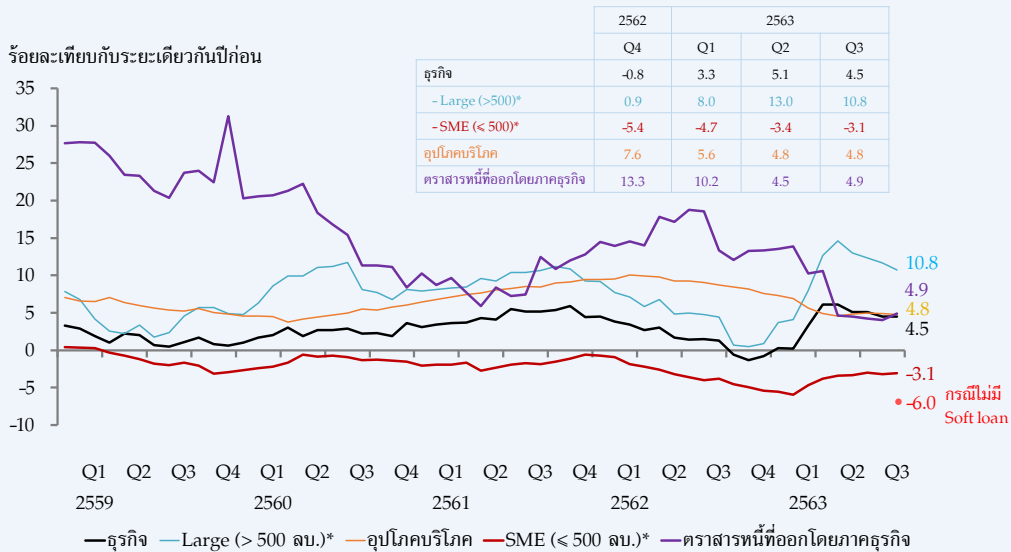
หมายเหตุ: *ข้อมูล NLR ล่าสุด ณ ตุลาคม 2563

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทยและสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย

ในภาพรวมภาคธุรกิจยังระดมทุนได้ แต่สภาพคล่องยังกระจายไม่ทั่วถึงนัก

ในภาพรวมภาคธุรกิจยังระดมทุนได้ในช่วงที่ผ่านมา ผ่านช่องทางสินเชื่อ ตลาดตราสารหนี้และตลาดตราสารทุน แต่การระดมทุนและสินเชื่อยังคงกระจุกตัวในบางกลุ่มธุรกิจ โดยเฉพาะธุรกิจขนาดใหญ่ เห็นได้จากสินเชื่อที่ ธพ. ให้กับธุรกิจขนาดใหญ่ที่มีวงเงิน 500 ล้านบาทขึ้นไปขยายตัวสูงกว่าร้อยละ 10 ในช่วงครึ่งแรกของปี 2563 และขยายตัวต่อเนื่องในไตรมาสที่ 3 เพื่อเร่งสำรองสภาพคล่องในช่วงที่มีการระบาด รวมถึงบางส่วนเปลี่ยนมาใช้ช่องทางสินเชื่อแทนการออกหุ้นกู้ในช่วงที่ภาวะตลาดการเงินผันผวนสูง ขณะที่สินเชื่อที่ ธพ. ให้กับ SMEs ซึ่งมีวงเงินน้อยกว่า 500 ล้านบาท ยังหดตัวต่อเนื่องจากปีก่อน แม้จะได้รับแรงสนับสนุนจากมาตรการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำของภาครัฐ (ภาพที่ 3) สะท้อนว่าแม้ต้นทุนทางการเงินจะอยู่ในระดับต่ำ แต่ยังไม่จูงใจให้สถาบันการเงินปล่อยสินเชื่อให้ SMEs เพิ่มมากนัก เพราะธุรกิจเหล่านี้ยังเผชิญความเสี่ยงที่อาจเพิ่มขึ้นจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจที่มีความไม่แน่นอนสูง

ภาพที่ 3 อัตราการขยายตัวของสินเชื่อ ธพ. แยกตามพอร์ตสินเชื่อ และตราสารหนี้ที่ออกโดยภาคธุรกิจ



ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (ข้อมูล ณ 16 พฤศจิกายน 2563)

โจทย์สำคัญคือกลไกช่วยเร่งกระจายสภาพคล่องให้ตรงจุดและทั่วถึงขึ้น

ในบริบทปัจจุบันที่สภาพคล่องสูงและต้นทุนทางการเงินต่ำ การดำเนินมาตรการเพื่อเพิ่มสภาพคล่องในระบบการเงินไม่ใช่การแก้ปัญหาที่ตรงจุด คณะกรรมการฯ เห็นว่า นอกจากการดำเนินนโยบายการเงินที่ผ่อนคลายเป็นต่อเนื่องเพื่อสนับสนุนการเติบโตของเศรษฐกิจแล้ว **โจทย์ที่สำคัญคือเร่งกระจายสภาพคล่องให้ถึงภาคธุรกิจที่ได้รับผลกระทบ** การมีกลไกที่ช่วยบรรเทาความเสี่ยงภายใต้ภาวะความไม่แน่นอนสูงของผู้กู้จึงมีความสำคัญยิ่ง โดยคณะกรรมการฯ สนับสนุนให้ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินมาตรการช่วยลดความเสี่ยงด้านเครดิตของผู้กู้ โดยเฉพาะธุรกิจ SMEs ซึ่งเป็นฟันเฟืองและแหล่งจ้างงานที่สำคัญของระบบเศรษฐกิจไทย อาทิ **การใช้กลไกการค้าประกันสินเชื่อของบรรษัทประกันสินเชื่อขนาดกลางและขนาดย่อม (บสย.) เข้ามาช่วยรองรับความเสี่ยงของผู้กู้เพิ่มเติม** โดยเพิ่มวงเงินและสัดส่วนการค้าประกันสินเชื่อที่เหมาะสม ประกอบกับขยายขอบเขตคุณสมบัติของผู้ประกอบการให้สามารถเข้าร่วมโครงการการค้าประกันสินเชื่อได้มากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ธุรกิจ SMEs ที่มีศักยภาพแต่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ COVID-19 ได้รับสภาพคล่องอย่างทั่วถึงมากขึ้น